

Mahnı teatrının yanından keçirdim. Ölməz sənətkarımızın şəklini gördüm. Rəşid Behbudovun! Gülər gözlərlə baxırdı. Xəyalım keçən günlərə uçdu. Sağ idi onda Rəşid Behbudov. Şaqq-raq səsilə musiqi salonlarını tıtrədirdi. Addım-addım gəzdiyi Azərbaycan torpağında onu əsl vətən övladı kimi qarşılayırdılar. Balaca uşaqlardan tutmuş qocalara qədər hamı onu sevirdi, bəyəndi.

● Aqşın BABAYEV

Sənət ovsunu

"Arşın mal alan" filmindən tanıyıb sevmişdik onu. Bu film dünyanı gəzirdi, Azərbaycan oğlu Rəşid Behbudovu hər yerdə tanıtmışdı. Xalq öz sənətkar oğluya fəxr etmişdi. Bu iftixar hissi ilə dən-İlə qanadlanmışdı, həm Rəşid Behbudova, həm də onun ana yurduna dünyəvi şöhrət qazanmışdı.

Bu gün Rəşid Behbudov aramızda yoxdur. Qalan onun musiqi xəzinəmə bəxş etdiyi nadir incilər, bir də xatirələrdir. Onu sizlərlə bölüşmək istəyirəm. Güman edirəm ki, Rəşid sənətini sevnələr üçün bu anlar maraqsız olmaz.

Rəşid Behbudovla dəfələrlə görüşmüşəm, müsahibələr almışam. Bu görüşlərimin ən yadda qalmanı bir sənədli filmin çəkilişlə bağlıdır. Kinostudiyamızda Azərbaycan-Hindistan dostluğuna həsr olunmuş "Ürəkdən-ürəyə yollar görünür" adlı bir film çəkildi. Ssenari müəllifliyini mənə tapşır-

mışdılar. Filmə əsas yer Rəşid Behbudovun söhbətinə, nəğmələrinə verilməliydi. Rəşid Behbudovun evinə zəng etdik. Məqsədimi dedim. Məni qəbul elədi. Keyli söhbət etdik. Sonra hind mahnılarını dinlədik. Müğənni mənə dost ölkədən gətirdiyi fotosəkilləri göstərdi. Çox zəngin təəssüratla sənətkarımızdan ayrıldım. Elə həmin axşam söhbətimizin təxmini mətnini hazırladım. Onun mətninə necə məsulyyətlə yanaşdığımı bilirdim. Filmin rejissoru da məni ehtiyatlandırmışdı. –"Kino sənətinə Rəşid Behbudov xüsusilə diqqətlə yanaşır. Sən, yaxşısı budur ki, Rəşidlə söhbətini bir neçə variantda hazırla".

Mövzu məlum idi. Rəşid Behbudov Hindistandan təzəcə qayıtmışdı. Bu, onun dost ölkəyə ikinci səfəri idi. Özüylə bərabər təzə mahnılar, kino lentləri gətirmişdi. Hamısına rejissorla birlikdə baxdıq. Sonra oturub Rəşid Behbudovla söhbəti-

min mətnini hazırladım. Rejissorun dediyi kimi bir neçə variantda.

Rejissor baxdı, bəyəndi. Sonra Rəşid Behbudova zəng vurdum, evinə getdim. Mətnləri ona verdim. Bütün variantlara baxdı, gülümsündü. O gülüş, Rəşidin əzəməti, gözəlliyi indi də gözlərimin önündədir.

- Yaxşı, - dedi. - Çəkiliş nə zamandır?

- Sizdən asılıdır, - dedim.

- Onda belə danışmaq, - dedi. - Gələcək həftə elə bugünkü gün. Səhər saat on bir necədir?

- Yaxşıdır, - dedim və marağımı gizlətmədim: - Hansı variantı bəyəndiniz?

O, yenə gülümsündü. Yenə o əzəmət, o gözəllik bütün aydınlığı ilə cıvılandı.

- Sən öz suallarını yaxşıca yadında saxla. Gerisində işin olmasın, - dedi.

Bir həftədən sonra çəkilişdi. Studiyanın pavilyonlarından birindəydik. Rejissor, operator hazır dayanmışdılar. Rəşid Behbudov "Başlayaq" dedi. Amma əlində heç nə yox idi.

- Salların yadındadır?

- Əlbəttə, - dedim.

Sual-cavab başladı. Rejissor bizi birçə yerdə saxlamadı. Rəşid Behbudov çox gözəl, səlis, savadlı danışdı. Onun cavablarında mənim "variantlar"ımdan əsər-ələmət yox idi.

Bu çəkilişdən sonra Rəşid Behbudovla daha bir neçə dəfə görüşdüm. Axırncı görüşümüzə çox qayğılı idi. "Mahnı teatri"nin binasını qayda-ya salmaq üçün çalışırdı.

Böyük sənətkarımız "Mahnı teatri"nin - öz əvəzsiz əsərinin açılışını, premyerasını görmədən bizdən ayrıldı. Onun ölümü yaz səmasında qəfil çaxan ildırım kimi oldu. Gözləmərdik!

Rəşid Behbudovun cənəzəsi Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında qoyulmuşdu. Burada çalışmaq matəm musiqisinin təşkil

işini mənə tapşırmışdılar. Tapşırın "böyük yoldaş" demişdi:

- Tarda, qaboyda, kamaçada çalınan musiqilər gətir. Həmişəki kimi!

Mənsə Rəşid Behbudovun öz mahnılarını gətirdim. "Böyük yoldaş" bərk əsəbiləşdi:

- Axı mən dedim ki, tar, qaboy, kamaça...

- Onları da gətirəcəklər, - dedim.

Filarmoniya salonunda ilk cərgədə Rəşid Behbudovun ailəsi oturmuşdu. Sonra dövlət rəhbərləri gəldilər. Keçib onlar da Rəşid Behbudovun ailə üzvlərinin yanında oturdular. "Böyük yoldaş"ın dediyi musiqiləri gətirmişdilər. Onun əlinin işarəsilə salona qaboyda çalınan qəmli musiqi yayıldı. Heç beş dəqiqə keçməmiş cavab bir oğlan tənqə-nəfəs halda "böyük yoldaş"a yaxınlaşdı. Dediklərini aydın eşidirdim:

- Deyirlər yığışdırın matəm musiqisini! Rəşidin öz səsinə, mahnılarını verin. Göstəriş belədir.

"Böyük yoldaş" lap balacalaşmışdı. Mənə sarı gəldi. - Göstəriş belədir ki...

Ardını dinləmədim. Filarmoniyanın musiqi kabinəsinə doğru getdim. Bir azdan Rəşid Behbudovun ecazkar səsi hamını ovsunlamışdı. Bu sənət ovsunu ölümün üzərində qələbəydi. Bu ovsun sənətkarımız torpağa verildəndə də bizim canımızda, ruhumuzda, ürəyimizdəydi. Elə indi də ürəyimizdədir.

